# Beck Bili?sel ?çgörü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Beck Bili?sel ?çgörü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17343

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Öz

Beck Bili?sel ?çgörü Ölçe?i (BB?Ö), bireylerin kendi zihinsel süreçlerini ve olas? bili?sel çarp?tmalar?n? ne derece do?ru alg?layabildiklerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, özellikle psikoz spektrumundaki bireylerde içgörünün niteli?ini de?erlendirmeye odaklan?r. Bu araç, kendini yans?tma (Self-Reflectiveness) ve kendinden emin olma (Self-Certainty) olmak üzere iki temel boyutu ele alarak, bili?sel içgörüyü bili?sel içgörü ve klinik sonuçlar aras?ndaki ili?kiyi incelemeyi mümkün k?lar.

Ölçe?in Türkçe formunun güvenirlik ve geçerlik çal??mas? 2005 y?l?nda Aslan ve arkada?lar? taraf?ndan ?izofrenik hastalar üzerinde gerçekle?tirilmi?tir. Bu adaptasyon çal??mas?, BB?Ö'nün Türkiye'deki klinik popülasyonlarda kullan?ma uygunlu?unu psikometrik verilerle desteklemeyi amaçlam??t?r.

## Anahtar Kelimeler

Beck Bili?sel ?çgörü Ölçe?i, Bili?sel ?çgörü, ?izofreni, Psikoz, Geçerlik, Güvenirlik, Adaptasyon, Psikometri.

## Yazarlar

Aslan, S., Türkçapar, H., Güney, E., Eren, N., Akkoca, Y., U?urlu, M., Karaka?, G. (Adaptasyon Çal??mas?)

## Amaç

Beck Bili?sel ?çgörü Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin psikopatolojik deneyimlerine dair sahip olduklar? bili?sel içgörü düzeylerini nicel olarak ölçmektir. Bu içgörü, bireyin kendi hatal? inançlar?n?, dü?ünce çarp?tmalar?n? ve muhakeme kusurlar?n? ne kadar kabul etti?ini ve sorgulad???n? de?erlendirir. Ölçek, bu yap?y? özellikle ?izofrenik hastalar gibi içgörü eksikli?inin klinik seyirde önemli oldu?u dü?ünülen popülasyonlarda kullanmak üzere tasarlanm??t?r.

Türkçe adaptasyon çal??mas?, ölçe?in iki alt boyutunun Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu test ederek, psikiyatri kliniklerinde tan? ve tedavi süreçlerinin izlenmesinde kullan?labilecek güvenilir bir araç sa?lamay? hedeflemi?tir.

## Yap?

Beck Bili?sel ?çgörü Ölçe?i, bili?sel içgörüyü iki temel, birbiriyle ili?kili ancak ayr? yap? olarak kavramsalla?t?r?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

**Kendini ?fade Etme (Self-Reflectiveness):** Bireyin kendi dü?ünce süreçlerini sorgulama, hatal? inançlar?n?n fark?nda olma ve alternatif aç?klamalar? de?erlendirme e?ilimini ifade eder. Yüksek skorlar daha iyi içgörü ile ili?kilidir.

**Kendinden Eminlik (Self-Certainty):** Bireyin kendi hatal? inançlar?n?n mutlak do?rulu?una olan kesin güvenini ifade eder. Yüksek skorlar genellikle zay?f içgörü ile ili?kilidir.

Bu iki alt boyutun matematiksel birle?imiyle olu?turulan Bile?ik ?ndeks, içgörünün kalitesini yans?tan nihai bir ölçüt sunar.

## Geçerlik

Ölçe?in Türkçe formunun geçerlik çal??malar?, benzer ölçek geçerlili?i (Convergent Validity) yöntemleri kullan?larak incelenmi?tir. Bu çal??malar kapsam?nda, ölçe?in alt boyutlar? ile Yarg?sal Yeterlilik ve Bozulma Ölçe?i (YÜBDÖ) aras?ndaki korelasyonlar de?erlendirilmi?tir.

**Kendinden Eminlik ve YÜBDÖ:** Kendinden eminlik alt boyutu ile YÜBDÖ aras?nda istatistiksel olarak anlaml?, negatif bir korelasyon (r=-0.29, p=0.025) bulunmu?tur. Bu bulgu, birey kendi inançlar?ndan ne kadar eminse, yarg?sal bozulman?n o kadar azald??? (veya tersi) yönünde bir ili?ki oldu?unu göstermektedir.

**Bile?ik ?ndeks ve YÜBDÖ:** Ölçe?in bile?ik indeksi ile YÜBDÖ aras?nda ise pozitif ve anlaml? bir korelasyon (r=0.29, p=0.023) saptanm??t?r. Bu korelasyon, ölçe?in ölçmeyi hedefledi?i bili?sel içgörü yap?s?n?n, ilgili di?er psikometrik ölçütlerle tutarl?l?k gösterdi?ini teyit etmektedir.

## Güvenirlik

Beck Bili?sel ?çgörü Ölçe?i'nin Türkçe adaptasyonunda iç tutarl?l?k (Internal Consistency) güvenilirli?i, alt boyutlar baz?nda Cronbach alfa katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir.

**Kendini ?fade Etme Alt Boyutu:** ?ç tutarl?l?k katsay?s? 0.56 olarak bulunmu?tur.

**Kendinden Eminlik Alt Boyutu:** ?ç tutarl?l?k katsay?s? 0.50 olarak bulunmu?tur.

Elde edilen bu alfa de?erleri, sosyal bilimler ve psikometride genellikle kabul edilen 0.70 standard?n?n alt?nda kalmakla birlikte, içgörü gibi karma??k ve klinik popülasyonlarda ölçümü zor olan psikolojik yap?lar için adaptasyon çal??malar?nda kar??la??labilecek alt s?n?r de?erler olarak kabul edilebilir.

## Faktör Analizi

Aslan ve arkada?lar?n?n (2005) adaptasyon çal??mas?nda detayl? faktör analizi sonuçlar?

ARABPSYCHOLOGY.COM

aç?kça belirtilmemi?tir; ancak ölçek, orijinal yap?s?na uygun olarak kendini ifade etme ve kendinden eminlik olmak üzere iki faktörlü bir yap?y? korumaktad?r. Güvenilirlik analizleri de bu iki alt boyutun varl???n? esas alm??t?r. Orijinal ölçek, bili?sel içgörü yap?s?n?n multidimensiyonel do?as?n? yans?tmak üzere tasarlanm??t?r.

## Araç

**Test Çe?idi:** Uyarlama

**Format:** Öz bildirime dayal? Likert tipi ölçek (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir)

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Hedef Kitle:** Klinik Popülasyon

**Ya? Grubu:** Yeti?kinler

**Popülasyon Detaylar?:** ?izofreni tan?s? alm?? hastalar üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

**Test Metodolojisi:** Bireylerin kendi dü?ünce biçimleri hakk?ndaki görü?lerini raporlamalar?n? gerektiren öz bildirim yöntemidir.

## Anahtar Kelimeler

Beck Bili?sel ?çgörü Ölçe?i, Bili?sel ?çgörü, ?izofreni, Psikoz, Geçerlik, Güvenirlik, Adaptasyon, Psikometri.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:** Kaynakta belirtilmemi?tir.

**Kurum E-posta Adresleri:** Kaynakta belirtilmemi?tir.

**Yaz??ma Adresi:** Kaynakta belirtilmemi?tir.

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe adaptasyon çal??mas? **2005** y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m?, yeniden bas?m? veya yayg?n da??t?m? için gerekli izinler ve olas? ücret bilgileri, adaptasyon çal??mas?n?n yazarlar? (Aslan et al., 2005) veya orijinal ölçe?in telif hakk? sahipleri ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Kaynaklar

Aslan, S., Türkçapar, H., Güney, E., Eren, N., Akkoca, Y., U?urlu, M., Karaka?, G. (2005). Beck Bili?sel ?çgörü Ölçe?i Türkçe Formunun ?izofrenik Hastalar ?çin Güvenirlik ve Geçerlik Çal??mas?. *Klinik Psikiyatri, 8,* 186-196.

Makalenin tam metnine uvt.ulakbim.gov.tr adresi üzerinden eri?im sa?lanabilir.

Ölçe?in orijinal PDF formu ?uradan indirilebilir: beck-bilissel-icgoru-olcegi-toad.pdf.

## Beck Bili?sel ?çgörü Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin orijinal dilinde ve de?i?tirilmeden korunmas? talimat?na uygun olarak, bu bölümde maddeler sunulamamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM